

PRIMERA ACTIVITAT D'AVUACIÓ CONTINUADA

"COMENTARI CRÍTIC: ELS OBJECTIUS DE LA RECERCA ANTROPOLÒGICA"

Gemma Pérez Moliner (Aula 3)

Resum - Crítica de l'article

L'exposat per en Franz Boas a "Els objectius de la recerca antropològica" és, precisament, la busca de quins han de ser els objectius d'aquesta disciplina.

Franz Boas articula, al llarg de tota l'exposició, una descripció progressiva de diverses maneres en que es pot enfocar la recerca antropològica, desenvolupant diversos punts de vista i argumentant cada un d'ells de manera que quedin paleses les mancances de les disciplines que podrien pretendre arribar al coneixement antropològic des de una visió determinista i per tant esbiaixada.

Es comença amb un repàs de totes les formes de coneixement que han aportat alguna cosa a l'antropologia, que l'han enriquit amb diferents punts de vista; des de la multidisciplinarietat dels pensadors grecs fins als objectius d'estudi de les ciències modernes. Passant pels descobriments i treballs d'en Darwin que l'han influït significativament.

L'article en el que ens centrem, malgrat haver estat escrit a principis del segle XX, és d'una actualitat sorprenent; demostrant un profund coneixement de quasi totes les ciències, especialment aquelles que es centren d'una manera o altra en l'estudi específic de l'home. Per exemple, els fets i dubtes paleoantropològics que exposa són encara objectius d'estudi ben actuals¹ i que estan rebent atenció per part de diversos mitjans i disciplines.

El que Boas ens pretén fer entendre, és la necessitat d'abastar totes les formes d'història de l'home i de la cultura; la necessitat d'abastar tots els punts de vista a l'hora i no quedar-nos amb una visió esbiaixada de la realitat. I abastar-los des del principi [Boas, "Els objectius de la recerca..." - pàgina 113 - "*Cada intent de deduir les formes culturals d'una única causa està condemnat al fracàs ja que les diverses expressions de la cultura estan estretament interrelacionades i cap d'elles no pot ser alterada sense tenir un efecte sobre totes les altres. La cultura està integrada.*"].

Per en Boas, l'home i la cultura no son resultat de la biologia, ni de la psicologia, ni de la geografia... sinó de totes a l'hora. Si la genètica dels individus és important en la mesura que ens permet sobreviure en determinats ambients, aquests ambients no són menys importants pel fet que som com som precisament per haver viscut en aquests ambients i no en uns altres. Si el territori ens marca la possibilitat de viure d'una o altra manera, som nosaltres qui ens adaptem als territoris d'una o altra manera. Es pretén una explicació que eviti sobreemfasitzar determinades característiques respecte d'altres.

Rebutja qualsevol determinisme vingui d'on vingui, l'èmfasi està en tot el que construeix allò social dels grups humans. Crítica la falta de perspectiva històrica present en la majoria de les disciplines que estudien l'home i a l'hora recomana prudència a l'hora de saber destriar allò que ens servirà per la nostra recerca i el que no [Boas, "Els objectius de la recerca..." - pàgina 91 - "*Amb aquesta desconcertant varietat d'aproximacions, que versen sobre les formes racials i culturals, sembla necessari formular clarament quins són els objectius que intentem aconseguir amb l'estudi de l'espècie humana.*"]

Aquestes són les bases que pretén assentar, la importància d'obrir les mires de l'antropologia per tal de realitzar correctament l'estudi, sense deixar-nos cap punt de vista per "insignificant".

Boas ens dona la base d'allò que ha de cercar l'antropòleg en el seu recorregut; la seva exposició és una guia per ajudar-nos a fixar la vista en tot el que és important, en definitiva, en tot.

¹ Veure: Arsuaga, J.L. (2000) "El collar del neandertal". Barcelona: Nuevas Ediciones de Bolsillo

En part, argumenta la seva teoria (la seva guia), basant-se en una extrema reducció i simplificació de totes les altres disciplines. Podrem estar d'acord amb les seves reflexions, però en certa manera redueix la biologia, la geografia i les altres disciplines a una extrema ceguesa respecte de l'home com a cultura. Per ell, cap altre disciplina com l'antropologia cultural pot esbrinar l'origen de la cultura i tot el que s'hi relaciona.

La tesi que deixa entreveure, és que la visió de les altres disciplines ha d'estar esbiaixada precisament pel fet de perseguir els objectius que són la seva raó de ser. No obstant, el seu èmfasi se situa, com ja hem dit, en el plantejament d'una antropologia amb una visió oberta i que beu de totes les fonts a l'hora [Boas, "Els objectius de la recerca..." - pàgina 102 - "*Sota aquestes circumstàncies és necessari basar la investigació de la vida mental de l'home en l'estudi de la història de les formes culturals i de les interrelacions entre la vida mental individual i la cultura.(...) Aquest és el tema fonamental de l'antropologia cultural.*"].

Ens diu què és el que s'ha de tenir en compte per portar a terme un estudi adequat per l'objectiu que es persegueix, arribar a l'origen últim de les cultures. [Boas, "Els objectius de la recerca..." - pàgina 116 - "*En resum, el material de l'antropologia és tal que necessàriament aquesta disciplina ha de ser una ciència històrica, una ciència que centri el seu interès en l'intent de comprendre els fenòmens individuals més que en l'establiment de lleis generals, les quals, a causa de la complexitat del material, seran necessàriament vagues i, quasi podríem dir, tan autoevidents que seran de poca ajuda per a una comprensió real.*"]

Relació amb el Mòdul I

Els objectius de la recerca antropològica se centren en respondre a les preguntes sobre l'origen, el desenvolupament i l'estructura de les societats humanes.

Sembla que el camp i el mètode de l'antropologia s'assenten en les bases proposades per Boas en el seu temps. Veiem reflectits en el mòdul, èmfasi que Boas posa en els aspectes culturals i en la coneixença dels orígens mateixos de la cultura, l'anomenat Particularisme Històric.

La visió d'en Boas abasta la multidisciplinarietat amb que avui dia es defineix l'antropologia. Boas és representant de la branca de l'antropologia anomenada antropologia cultural, la qual basa la investigació sobre l'home en la investigació aplicada sobre les relacions, les societats i la cultura tal i com ens diu Boas en el seu article.

Ens és descrit el mètode etnogràfic que en Boas entén com el més segur per l'antropòleg, el qual consisteix en un estudi de camp detallat que integra l'antropòleg-observador dins la vida de la cultura que és estudiada-observada. Només disfressat, per fora i per dins, com un component més d'una societat determinada, l'antropòleg investigador pot arribar a observar tots els aspectes que el poden ajudar a arribar als orígens i a esbrinar els "per quès".

La cultura, precisament, ha passat per diverses visions al llarg de la història; des de l'establiment d'estadis culturals definits en termes tecnomediamientals de Lewis Morgan i el concepte de cultura de Radcliffe-Brown que no era possible tractar científicament fins a la teoria de la cultura de Lévi-Strauss que suggeria que la configuració de la ment generava unes estructures culturals determinades.

Així mateix, la historicitat present en la obra i el pensament de Boas és un dels puntals clau per l'antropologia moderna; la qual veu en la història el reflex dels esdeveniments del passat (tal com diu el text) relacionats amb els efectes que aquests esdeveniments poden tenir en el present.

* * * * *